

LISZKA HINTÁJA

(Részlet)

(EGY) PISZKOS KÉK

Az erdőben lakni vaddá tesz. Liszka egy darabka város. Aszfalt. Anyaja szürkére szülte. Életlen és puha testre, aminek hiába van körvonala, anyja már nem sokáig. A születéskor senki sem sutogja el, hogy mikor lesz vége. Titok. A városban lakni unottá szelídít. Liszka egy darabka vidék: szántóföld, bogár, kéreg és kitin. Héjak a hús körül. Bőr. Anyaja órákig vajútdta a múltat. Átbújt ezer ajtón, ezer ablakon, egyre kisebb és kisebb réseken, míg csak egy kulcslyuk maradt az idő. Talán visszafelé is ennyire lassan nyílik meg, ami elillan. Talán meghalni könnyebb, mint megszületni.

Anyaja forog, az égtengely megdől. Az emlékezet terítő, lyukacsos, kiesnek résein a képek, nem marad más, csak pár megcukrosodott emlék. Anyaja melle üres. Szottyadt bőrén hullámos ráncok. Ujjak közé zárható, masszírozható testmeleg gyurma. Ennyi maradt. Éhség. A megfosztottság langy és ringatózó árnyai. Tejbőr. Merülés a hajnali fényben a mosdó fölött, aranyhalak pikelye a szappanos tálban. Anyaja szürke tükörben fésüli a haját, epenyállal keni a zománcot. Szédül. Belül van benne egy tenger, ide folyt el mindent: cseppfolyós kalitka.

A ház nagyanyában. Nagyapa a házban. Anyaja a vendég, Liszka a kolonc. Csendesek az esték. Nem gyújt fényt, aki rejtőzködik. Farkasok hordája csahol a kert körül, a bárányok szőre langyos. Éjszaka lenne, ha jönne az álom. Ha jönne a sötét. De csak a szél játszik a levelekkel. Sisteregnek, suhognak, ütik egymást a gallyakon, mint a testvérek. Az avarszagú fény sárga lábnyomai a csillagok körül. Csendes éjszaka, csak apaja árnyéka kúszik fel a falra, szisszen, majd üvölt.
Liszka üres szájú csecsemő.

Anyajában haldoklik a nő. Anyajában megromlik a tej. Tükörben nézi magát alul. A gátat, a varrást. Húzkodja, gyűrőgeti. Rozoga ajtó lett az öröm ernyedt kapuja, duzzadt és heges. Anyaja vakarja az arcát, a hasát. Ujjaival csipkedi a kihullott hajakat, a fogait. Valaha, egyszer, valaki volt, aki nem ennek a testnek a rabja.

Anyaja tápszert kever, ízeket zokog a műanyagba. Meg sem fordul, amikor apaja pakol, csapkod, ordít. Anyaja a bőrével méri a hőt. Langyos. Észre sem veszi, hogy apaja háta tűz. Fénye az út, ami messzire viszi. Liszka jóllakik. Alszik benne a cukor, a ringás. Alszik, nem is érzi, hogy felkerekedik a szél. A vihar megfosztja a fákat gyümölcsseiktől, a tűz felégeti a legelőt. Beköszönt egy új évszak, a félárvak hava, amiben a jég és a láng falják egymást. Az éhségig.

(KETTŐ) TAKONYZÖLD

A láz mindent puffadtra gyúrt. Az orvos szerint Liszka annyira beteg, hogy meg sem gyógyulhat. Lóg a köldökszinórja a földek felett. Anyaja nem sír. Minden könnyét elitta már. Nagyanya dohog, nagyapa kerülgeti a hangokat. Kong a fal, a szoba egy ragadozó gyomra, aki régóta nem kapott enni. Verejtékezik a plafon, mállik, céklafoltok a tenyér körül. Liszka apró. Anyyira apró, hogy nagyapa nem is érti, a betegség hova fér belé.

A szürke átengedi a színeket. Anyaja haja fekete, rövidre vágja, váll felettig se ér. Nem emeli fel Liszkát. A tüdő tágul a sírástól, a hörgők megnyílnak, erős felnőtt lesz, akit nem szeretgetnek túlságosan. Liszka sír. Kövek gurulnak a baglyok lába alá, köpeteikben városi mocsok, salak. A tojásaik nem keményednek meg időben, nem lesz reptetés. Csak várakozás. Lesben. Anyaja fél az erdőtől. Neki a cipő és a konty, a kávé és a buborék illik. Mindig el akart szökni innen, erre itt ragadt. Nem emeli fel Liszkát. Nem öleli meg. Négy éjjelen át szaladgál az ujjbegynyi csigolyákon a hóhullám. Veri a tájtékost Liszka homlokán, horpad és düledezik, tágul, ami ér. Nagyanyát kitölti a gyász, nagyapát a csend. Anyaja nem sír. Talán a teáskannából a főzet. Talán a baglyok gyászos suhogása. De vasárnapra nyoma sincs a fájdalomnak, elmúlik a láz.

Nagyanya nem tud örülni. Nem ismeri a gyógyulást. Úgy temette el a gyerekeit, hogy nem ért hozzájuk, nevet sem adott nekik.

Megmaradt, na, jól van, fogd már meg! De anyaja bánatot fon, nem ér rá. Megrebben, meredten nézi az ablak zsírfoltjait. Ollóval vágná rövidre az éveket. Tavasz lenne, ha lenne madár, aki repül. Anyaja megijed nagyanya haragjától, inkább megfogja Liszkát. Így illik, tudja, hogyan kell úgy tenni, mintha valakit szeretne. Mintha szeretni szeretné. Mintha szeretné. Legszívesebben eldobná Liszkát, vájjon szemet a tájban, ne is legyen, ne legyen senkié, dögöljön meg, egyék szét a farkasok.

De nagyanya unszolja, a kezébe nyomja. Anyaja megfogja Liszkát. Tenyerével felfelé emeli. Belefeledkezik. Tartja, ringatja, öleli. Elmerül az illatába. Énekel, halkán, suttogva. Langyos a kenyérnyi kis test. A szemhéját simogatja az ujjával, kering körbe a félhold alakú kör, forognak a falak körbe és körbe, anyaja énekel, összetapad a szó és a fény, körbe és körbe, kering.

Liszka csak nézni szeretné. Csak nézni. Ilyen közelről még sosem látta anyját. A szemeit. Kék.
Nézni meredten, nem elaludni.

Mire kinyitja újra, az elfutó évek megkarcolják a meggyfa törzsét. Feléri a legelső ágakat is.

(ÖT) MÁKKÉK

Körössy Tutujka néni vadhús. Két hurkás mell. A szomszédban lakik, ahol nincs függöny az ablakokon. Látni, ahogy mossa a két döcögőst, szagolja a bugyiját, holdkaréjra vágja a körmét. Egyedül él. Körössy bácsi két éve a városba költözött, csak néha jár ki vendégeskedni.

Liszka feláll a hokedlire, és lesi, ahogy a Körössy Tutujka néni szappannal dörzsöli le a zsírt a melleiről. Vakarja magáról Körössy bácsi fognyomait és ujj-játékát. Csak vasárnap esténként. A hétfő más. Olyankor virágba borul, sárga ruhát vesz. A libák nyaka pihés és hajlékony, a domboldal szelíd. Sárga lesz, mint a csőrük.

Nagyanya szerint Körössy Tutujka néni légyapír. *Büdös kurva.* Ilyenkor nagyanya fél szemmel nagyapára néz, aki a szekrény felé fordítja a fejét. Hallgatnak.

Csak Liszka nem. Őt minden érdekli. Körössy Tutujka néni húsa és szőre, szaga, lyukas foga, még a letört szárnya helye is. Mert hiába a rúzs, a tulipános drága kence. Vaskos a szája, őrzi a szavakat. Mint az erdei kisház pokróca a langyos testek árnyékát. Ahol talán nagyapával. Ahol biztos, hogy nem Körössy bácsival. Titok, ami megdönti a tengelyt a szív körül.

Mitől lesz valaki angyal? Vagy tyúk? Mitől lesz szerethető? Nagyanya körbeköpi a sejtelmet, mint a zaccos füzetet, amelybe Liszka serényen írja a szerencseszámait. Sosem találja el pontosan. Hiába, már huszonöt megvan. Ha Liszka egyszer nyerne, akkor félne. Az öröm rosszabb a bánatnál, mit is kezdhetne vele, sosem találkoztak, nem ismeri. Köszönni se tudna neki. Mit mondana? *Jó napot, kedves öröm?* Akit köszöntünk, azt búcsúztatjuk is. Akkor talán jobb meg sem ismerni.

Körössy Tutujka néni amúgy Ida. De senki sem hívja így. Csak Liszka mondogatja, ha a tükörben kiken a csücsörödő ajkait. *Ida vagyok, tsókolom!* Utánozza a tájszólást, amit hiába rejteget Tutujka néni, minden megfáradt mondatnál előtör. Akár a padlásra rejtett borítékok. Nyílnak és záródnak. Tutujka néni ajkai. Szellőzik a bél, a szájüreg. A sok ezer elnyelt szó dunsztja. Belülre nőtt virág a csalfa szerelem. Nincs, aki kidobja. Senki sem öntözi.

Ráncos a szerelem. A kertben köligetet ültet Tutujka néni. A földben az a jó, hogy felfogja zuhanást. Soha többé nem nő szárnya, túl nehéz a repüléshez. Ugróiskola Tutujka néni gerince, lomhán ugrálnak el a felhők a háta mögött. A ház mögött. A kutya belevonyít az árnyba, ami újra és újra körvonalat húz az ablak elé. A Nap unottan hordja a sugarakat. Liszka kolduló arccal nyúl egy kis melegért. Hátha éppen anyaja ujjrésein surrannak át a finom sárga csíkok. De a felhők megmerevednek. Megáll a kép, mint a körhinta az utolsó pörgésnél.

Zuhogni kezd a táj a fénybe. Töpörödni és nőni. Esni. Mint a kő. Zápor, majd zivatar. Liszka ül. Mozdulatlanul. Az ablak üvege koporsófedél. Vihar kerekedik, ütik a cseppek a tetőt. Szögek. Pofonok. Püfölések. Anyaja háta a padlás, anyaja méhe a szoba.

Apaja szomorú. Veri a kérges tenyerével a házat.
Ugyanez a tenyér egy régi képen. Kifelé fordul, integet. Apa bajszos. Óriás. Kabátján csíkok, haránt a pikkelyek. Fekete a haja. A szeme gomb, a fénye műanyag, cernája zöldes. A mosolyát betakarja a szőr. A boldogság rejtőzik. Ahogy a keze a nadrágja zsebében pihen. Mögötte egy kirakat üvege, ő háttal. Anyaja elfolyik a tükröződésben. Mintha búcsúzna, pedig sosem ért ide. Nincs közös kép. Nagyanya szerint esküvő sem volt. Csak Liszka, csak egy gyerek, csak egy fattyú.